

בבית המשפט העליון**מ"ח 10028/06**

בפני: כבוד הנשיאה ד' ביניש

המבקש: עזריאל רינגורט

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למשפט חוזר

בשם המבקש: עו"ד פרופ' רון שפירא

בשם המשיבה: עו"ד אפרת ברזילי

נושא התיק:

בקשה למשפט חוזר, [חוק העונשין](#) סעיפים 304 גרימת מוות ברשלנות

חקיקה שאוזכרה:

[חוק העונשין, תשל"ז-1977](#)[חוק סדר הדין הפלילי \[נוסח משולב\], תשמ"ב-1982: סע' 170](#)[חוק בתי המשפט \[נוסח משולב\], תשמ"ד-1984: סע' 31, 31\(א\)\(2\), 31\(א\)\(4\)](#)

מיני-רציו:

* בתי-משפט – משפט חוזר – עילות לקיומו

בקשה לקיום משפט חוזר, בעקבות הרשעת המבקש בעבירת גרימת מוות ברשלנות של גשר שהיה בבנייה במחלף שפירים. טענתו העיקרית של המבקש היא כי בעת ניהול המשפט נגדו לא היה כשיר לעמוד לדין לפי ס' 170 לחסד"פ, ומטעם זה לא התקיימה הגנה בעניינו. המבקש מבסס את טענתו זו על חו"ד פסיכיאטרית (להלן: חוה"ד) שניתנה לאחרונה, עת פנה לקבל טיפול רפואי. טענת המבקש היא כי נוכח מצבו הנפשי אין להסתמך על הודעותיו במשטרה, וכי מצב נפשי זה לא אפשר לו לכלכל את צעדיו כנאשם ולספק ראיות שהיו עשויות להביא לזיכוי.

בית המשפט העליון דחה את הבקשה ופסק כי:

הסמכות להורות על עריכת משפט חוזר קבועה בס' 31 לחוק בתי המשפט. משפט חוזר ייערך רק במקרים חריגים, בהם קיים חשש של ממש להרשעת אדם חף מפשע. חשש מסוג זה אינו עולה מהבקשה דנן. טענתו העיקרית של המבקש נוגעת לעילה שבס' 31(א)(2) לחוק, לפיה יורה בימ"ש על עריכת משפט חוזר אם הוצגו בפניו עובדות או ראיות העשויות לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון. המבקש מכוון לחוה"ד כראיה חדשה, אלא שע"מ להיכנס לס' 31(א)(2) אין די בעצם קיומה של ראיה נוספת, אלא על בימ"ש להשתכנע שאותה ראיה היא בעלת משקל סגולי שיש בו להביא לשינוי תוצאת המשפט לטובת הנידון. חוה"ד אינה עומדת בדרישות אלה.

אף לו היינו מסקנות חוה"ד נכונות, אין בהן כדי להצדיק משפט חוזר. ככלל לפי ס' 170 לחסד"פ, הליך משפטי המתנהל נגד מי שבימ"ש קבע כי אינו מסוגל לעמוד לדין, יופסק. ע"מ שנאשם יבוא בגדר ס' 170 נדרשים שני תנאים מצטברים: ייקבע שהנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין וכי חוסר מסוגלות זה נובע מהיות הנאשם חולה נפש או מפגר. בעניינו המבקש אינו עובר את משוכת התנאי הראשון, לאור התנהלותו במהלך השנים. כ"כ, אף בהנחה שמסקנות חוה"ד נכונות, אין די בקיום קושי נפשי כלשהו כדי להצדיק עריכת משפט חוזר. המבקש היה מיוצג בהליך המשפטי, וטענתו בדבר כשל בייצוג נדחתה. החלטת המבקש שלא לנהל פרשת הגנה היתה החלטה משפטית מושכלת, אף אם בדיעבד התברר כי לא היה בה כדי להשיג את התוצאה המקווה.

משנדחתה טענת המבקש בדבר מצבו הנפשי ובהתחשב בכך שהודעותיו במשטרה לא משקפות את טענתו בדבר חוסר יכולת להבחין בין דמיון למציאות, ההודעות מהוות חלק ממכלול הראיות שהביאו להרשעתו, ולמולן יש לבחון את הראיות אליהן מפנה המבקש כאן. אלא שבחינה זו מביאה למסקנה כי אין בהן כדי לשנות מתוצאות פסה"ד. אין מטרתו של משפט חוזר לפתוח מחדש טענות שנבחנו בערכאות שיפוטיות קודמות, ואין לאפשר לעשות שימוש בכלי זה ע"מ לקיים מעין ערעור נוסף; אף הטענה לפיה מצבו הנפשי של המבקש לא אפשר לו למצות את יומו בבימ"ש ולכן יש חשש ממשי כי נגרם לו עיוות דין, המצדיק עריכת משפט חוזר לפי ס' 31(4) לחוק בתי המשפט, נדחתה. ע"מ שבימ"ש זה יורה על עריכת משפט חוזר לפי סעיף זה, על הפגמים שנפלו בהליך להיות כה חמורים ומהותיים, עד כי הובילו להרשעת שווא, ואין הדבר כך בעניינו.

החלטה

לפניי בקשה לקיומו של משפט חוזר, בעקבות הרשעתו של המבקש על-ידי בית משפט השלום בכפר-סבא בעבירת גרימת מוות ברשלנות, הרשעה שאושרה בערכאת הערעור בפסק דין מקיף ומפורט.

1. ביום 16.3.1994 קרסו שני מגדלי תמוכות זמניות (להלן: התמוכות) של גשר אשר היה בבנייה במחלף שפירים (להלן: הגשר). קורה כבדה, אשר נישאה על ידי התמוכות, נפלה עקב כך על כביש מס' 1, ומחצה שני כלי רכב שנסעו בכביש. כתוצאה מכך נהרגו שני נהגי כלי הרכב. פועל אשר עבד על הגשר ונפל עקב הקריסה נפטר מפצעיו זמן קצר לאחר מכן. המבקש היה מפקח ומהנדס אתר הבניה מטעמה של מע"צ, מזמינת הפרויקט, וזאת מכוח חוזה שנערך ביניהם. חברת סולל בונה היתה הקבלן אשר עסק בבניית הגשר.

ביום 25.10.1998 הוגש נגד המבקש וחמישה אחרים כתב אישום לבית משפט השלום בכפר-סבא, אשר ייחס לנאשמים עבירה של גרימת מוות ברשלנות. עיקר הרשלנות שיוחסה למבקש נגעה להיעדר פיקוח הולם מצידו על הקמת התמוכות. קו ההגנה העיקרי בו נקט המבקש לאורך משפטו היה הטענה כי חובתו, כמפקח מטעם מע"צ, היתה לפקח אך על בניית הגשר עצמו ועל התאמת בנייתו לתוכניות, וכי לא חלה עליו חובה לפקח על בניית הפיגומים, ובהם התמוכות, אשר הינם באחריותו הבלעדית של הקבלן. ששת הנאשמים במשפט בחרו שלא להעיד ולא להביא עדים מטעמם. באי-כוחם של הנאשמים טענו כי כל אחד מהם הגיע באופן עצמאי להחלטה שלא לנהל פרשת הגנה, וזאת מאחר שלשיטתם, התביעה לא עמדה בנטל השכנוע ואף לא בנטל הראיה הלכאורי. ביום 13.7.2000 הרשיע בית משפט השלום (בהרכב השופטים נ' אחיטוב, ח' פדר וג' דה-ליאו) את ששת הנאשמים, תוך שהוא מתייחס לשתיקתם של הנאשמים ולהימנעותם מלהביא עדי הגנה כחזיון לראיות התביעה. בית המשפט דחה בהכרעת דינו את טענתו של המבקש, כי אחריותו לא כללה פיקוח על ביצוע התמוכות, וזאת על בסיס מכלול הראיות שהוצגו בפניו, ובהן אמרתיו של המבקש במשטרה.

ביום 9.8.2000, בטרם נשמעו הטיעונים לעונש ולאחר שהחליף את בא-כוחו, הגיש המבקש "בקשה לביטול הכרעת דין, מתן אפשרות למבקש להעיד ולהביא עדים מטעמו" (להלן: הבקשה לביטול הכרעת דין). בבקשה זו נטען כי עו"ד צנג, אשר ייצג את המבקש במהלך משפטו, לחץ על המבקש להימנע מלהעיד, וזאת בניגוד לרצונו של המבקש, וכי למעשה עו"ד צנג כפה עליו את אופן ניהול המשפט כאמור. טענת המבקש היתה כי מדובר

בכשל בייצוג, שכן לו היה המבקש מעיד במשפט, יכול היה ליתן הסברים אשר יבססו את טענתו כי לא היה זה באחריותו לפקח על בניית התמוכות. מסיבה זו טען המבקש כי יש לאפשר לו להעיד ולהביא עדי הגנה מטעמו. עוד הבהיר המבקש בבקשתו זו, כי הימנעותם של ששת הנאשמים מלהעיד לא נבעה מהחלטה עצמאית של כל אחד מהם, כפי שנטען בסיכומיהם בפני בית משפט השלום, אלא כי דובר בהחלטה משותפת של הסנגורים, מתוך הנחה כי סיכויי הנאשמים לזכות בתיק גדולים יותר באופן זה. בית משפט השלום דחה את הבקשה, תוך שהוא מבהיר כי אין מדובר בטעות בהבנת הדברים מצד המבקש, אלא בסיכון מחושב אשר לא צלח. בית המשפט הדגיש כי העובדה שאופן ניהול הגנתו של המבקש לא הביאה לזיכוי, אינה מקנה לו זכות לנסות את מזלו בשנית באמצעות עורך דין אחר ותוך נקיטת קו הגנה שונה.

2. המבקש ערער על פסק הדין לבית המשפט המחוזי (השופטים ד' ברלינר, ד' המר וי' שטופמן). טענותיו העיקריות הרלוונטיות לענייננו היו כי בית משפט השלום שגה בקובעו כי היה על המבקש לפקח על הקמת התמוכות; וכי בית המשפט היה צריך להיענות לבקשתו לבטל את הכרעת הדין ולנהל פרשת הגנה. ביום 5.11.2002 דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש על הכרעת הדין. גם בית המשפט המחוזי קבע כי אחריות הפיקוח של המבקש נפרשה אף על התאמת תוכניות התמוכות לביצוע בפועל וכי ניסיונו של המבקש להפריד בין הפיקוח על ביצוע הגשר ובין הפיקוח על ביצוע התמוכות הינו מלאכותי. כן דחה בית המשפט את טענתו של המבקש כי היה על בית משפט השלום לאפשר לו לנהל פרשת הגנה. בית המשפט קבע כי למבקש ניתן יומו בבית המשפט, וכי לא יתכן שהחלפת עורך-דין תאפשר לפתוח את הדיון מחדש. ערעורם של ששת הנאשמים לעניין העונש התקבל. ביום 25.3.2003 הגיש המבקש לבית משפט זה בקשה למתן רשות ערעור, בה חזר על הטענות שהעלה בפני בית המשפט המחוזי. ביום 12.1.2004 נדחתה הבקשה על ידי בית המשפט העליון.

3. ביום 5.12.2006, לאחר שהחליף בשנית את בא-כוחו, הגיש המבקש בקשה לקיום משפט חוזר. הטענה העיקרית בבקשה זו הינה כי בעת ניהול המשפט נגדו לא היה המבקש כשיר לעמוד לדין, ומטעם זה לא התקיימה הגנה בעניינו. המבקש מבסס את טענתו זו על חוות דעת פסיכיאטרית שנכתבה על ידי פרופ' עמיחי לוי, אשר על פיה, לאחר התמוטטותו הקטלנית של הגשר לקה המבקש ב"הפרעת הסתגלות ניכרת וממושכת בעלת רכיבים חרדתיים ופוסט טראומטיים בולטים". לפי האמור בחוות הדעת, מצבו הנפשי של המבקש בא לידי ביטוי, בין היתר, בפגיעה משמעותית ביכולת השיפוט, ביכולת להבדיל בין

עובדות ובין דמיונות, וכן ביכולת להסביר עצמו כראוי. עוד נטען בחוות הדעת כי מצבו הנפשי של המבקש התדרדר שוב כאשר הוזמן לחקירת משטרה, כארבע שנים וחצי לאחר האירוע. לטענת המבקש המידע בדבר חוסר כשירותו התגלה לו אך לאחרונה, כאשר פנה באיחור לקבלת טיפול רפואי. לשיטת המבקש, מצבו הרפואי בעת שהתנהל המשפט נגדו, כפי שעולה מחוות הדעת, מגיע כדי חוסר יכולת לעמוד בדין, בהתאם [לסעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי](#) [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי). טענתו של המבקש בהקשר זה, כפי שיפורט להלן, הינה כי נוכח מצבו הנפשי האמור אין להסתמך על הודעותיו במשטרה, וכן כי מצב נפשי זה לא אפשר לו לכלכל את צעדיו כנאשם ולספק ראיות שהיו עשויות להביא לזיכוי.

המבקש גורס כי הודעותיו במשטרה, אשר עליהן, בין היתר, התבססה הכרעתם של בתי המשפט דלמטה, ניתנו בתקופה בה היה המבקש, על פי חוות הדעת, בלתי כשיר מבחינה נפשית לעמוד על העובדות כהוויתן ולהבחין בין בדיה לאמת. לטענתו, חוסר הקוהרנטיות באמרותיו במשטרה, אשר פורשו על ידי הערכאות דלמטה כ"התפתלות", לא היו אלא תוצרי מצבו הרפואי של המבקש. עוד טוען המבקש כי מצבו הנפשי מנע ממנו לכלכל את צעדיו ולנהל את משפטו כהלכה, והביא אותו "להיכנע" לדרישת עורך-דינו כי לא יעיד. לשיטתו, לולא מצבו הנפשי, היה המבקש מעיד במשפטו ואף מביא עדויות וראיות נוספות, אשר היו מבססות את טענתו כי אחריותו, כמפקח מטעם מזמין העבודה, נפרשה רק על בניית הגשר עצמו ולא על שלבי ההכנה הזמניים, ובהם התמיכות. ראיות אלה מצדיקות, לטענת המבקש, ניהול משפט חוזר, בהתאם לאמור [בסעיף 31\(א\)\(2\) לחוק בתי המשפט](#) [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט). בהקשר זה מפנה המבקש למפרט הכללי של מע"צ, אשר לא היה בידי הערכאות דלמטה, ואשר ממנו עולה כי האחריות הבלעדית למתקנים הארעיים הינה של הקבלן. כן מצרף המבקש תצהירים של ארבעה אנשים, אשר העדר פרשת ההגנה מנע מבית המשפט להתרשם כראוי מעדויותיהם. תצהירים אלה ניתנו על ידי נחשון בנימין, אשר היה מפקח מטעם מע"צ בפרויקט שער הגיא; גרישה בירנבוים, אשר היה עוזרו של המבקש בפרויקט גשר שפירים; אלכסנדר גאק ומירון ורבין, אשר שימשו שניהם כמהנדסים בכירים במחלקת הגשרים במחוז תל-אביב והמרכז. בכל התצהירים המסקנה הינה כי קיימת הבחנה ברורה בין פיקוח על הגשר ובין פיקוח על התמיכות. יצויין כי שניים מבין מצהירים אלה, נחשון בנימין וגרישה בירנבוים, העידו במשפטו של המבקש כעדי תביעה ונחקרו על ידי בא-כוחו של המבקש, וכי עדויותיהם שימשו, בין היתר, כבסיס למסקנתן של הערכאות דלמטה. לטענת המבקש, תצהיריהם מבהירים דברים אשר הובנו שלא כהלכה בעת עדותם במשפט. המבקש מוסיף

וטוען כי יש להורות על קיום משפט חוזר אף בהתאם להוראת [סעיף 31\(א\)\(4\)](#), מאחר שקיים, לטענתו, חשש ממשי כי נגרם לו עיוות דין. זאת מכיוון שמצבו הנפשי לא אפשר לו למצות את יומו בבית המשפט.

4. ביום 7.3.2007 הגישה המדינה את תגובתה, בה הביעה את התנגדותה לבקשה למשפט חוזר. בתגובתה טוענת המדינה כי אין לייחס משקל לחוות הדעת הפסיכיאטרית, בהיותה מבוססת על גרסה מאוחרת וכבושה של המבקש. המדינה מדגישה כי המבקש אינו טוען כי קיבל טיפול נפשי כלשהו במהלך משפטו ואף לא הציג כל מסמך רפואי מאותה תקופה. חוות הדעת נכתבה לקראת הגשת הבקשה למשפט חוזר, שתים-עשרה שנים לאחר אירוע קריסת הגשר, והיא מבוססת על תיאוריו של המבקש בדבר מצבו הנפשי לכאורה בעקבות קריסת הגשר ובעת חקירתו במשטרה. לשיטת המדינה, בנסיבות אלה חוות הדעת אינה מעוררת ולו אמון לכאורי, ולמעשה מדובר בניסיון לערוך מקצה שיפורים להחלטתו המקורית של המבקש שלא לנהל פרשת הגנה. המדינה מדגישה כי המטרה אותה מנסה המבקש להשיג באמצעות חוות הדעת – מתן הזדמנות חוזרת לנהל פרשת הגנה – הינה אותה מטרה שניסה המבקש להשיג באמצעות הטענה בדבר ייצוג לקוי, טענה אשר נדחתה כבר בערכאות הקודמות. גם מסיבה זו, לשיטת המדינה, אין לייחס משקל לחוות הדעת.

לגופה של חוות הדעת הפסיכיאטרית, המדינה טוענת כי אף אם אירוע קריסת הגשר גרם למבקש לתגובות קשות, עדיין אין להסיק מכך את המסקנה הרפואית הנטענת בחוות הדעת, לפיה המבקש נתקל לאורך שנים ארוכות בקושי לעמוד על דעתו ולהבדיל בין עובדות לדמיון. המדינה מבהירה כי חוות הדעת כלל אינה מתיימרת לטעון כי המבקש לקה במחלת נפש במהלך ההליך הפלילי בעניינו, ומשכך אין היא עומדת בדרישותיו של [סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי](#). כן טוענת המדינה כי נוכח המשקל הנמוך שיש לייחס לחוות הדעת, אף אין בה די כדי לבסס מסקנה בדבר חשש ממשי כי בהרשעתו של המבקש נגרם לו עיוות דין.

המדינה טוענת כי יש ליתן להודעותיו של המבקש במשטרה את מלוא המשקל. לטענתה, ניסיונו של המבקש לטעון כי בעת שמסר הודעות אלה לא ידע להבחין בין דמיון למציאות מהווה ניסיון ליטול את העוקץ מהודעות אלה, לאחר שנוכח כי הן תרמו להרשעתו. המדינה מפנה לעובדה שעד לשלב זה ניסה המבקש לטעון כי הודעותיו במשטרה מתיישבות עם טענתו בדבר קיומה של אבחנה בין פיקוח על הגשר לבין פיקוח על התמוכות. רק משנוכח כי לא עלה בידו לשכנע בכך את הערכאות דלמטה, אשר ראו

בדבריו אלה "התפתלות", מנסה הוא לטעון, תוך שינוי חזית חד, כי העובדה שדבריו במשטרה אינם מתיישבים עם קו הגנתו נובעת מחוסר כשירותו הנפשית. עוד טוענת המדינה כי עיון באמרתיו של המבקש במשטרה מעלה בבירור כי המבקש השיב לשאלות באופן הגיוני, קוהרנטי ומפורט. המבקש אף ידע לעמוד על דעתו, להעביר ביקורת על החוקר ולהתעמת עם אמירות של נחקרים אחרים, ומכל מקום לא הפגין כל חולשה נפשית מיוחדת. המדינה מוסיפה כי הרשעתו של המבקש התבססה על ראיות נוספות, מעבר לאמרתיו המפלילות במשטרה, כגון מסמכים כתובים ועדויותיהם של הממונים על המבקש במע"צ.

מוסיפה המדינה וטוענת כי אין בטענותיו של המבקש בדבר מצבו הנפשי כדי לשכנע כי יש לאפשר לו לנהל פרשת הגנה. המדינה מציינת כי העובדה שכל ששת הנאשמים במשפט, אשר יוצגו על ידי ארבעה סגורים שונים, החליטו כאיש אחד שלא להעיד ולא לנהל פרשת הגנה מעידה על כך שמדובר בהחלטה משפטית מושכלת, ובודאי לא בתוצר של אי כשירות נפשית. כן טוענת המדינה כי התצהירים אשר צורפו לבקשתו של המבקש מהווים ניסיון לחזור על הטענה שטען המבקש לאורך כל משפטו, בדבר קיומה של אבחנה בין פיקוח על הגשר ובין פיקוח על התמוכות, טענה אשר נדחתה כבר על-ידי הערכאות דלמטה. לגישת המדינה, הראיות השונות שהובאו במשפט, ובכללן עדויותיהם של שניים מבין המצהירים, כבר שללו את טענתו האמורה של המבקש. המשיבה מדגישה כי לא ניתן לראות בשני התצהירים של עדים אשר כבר העידו במשפט ונחקרו על ידי בא כוחו של המבקש "ראיות חדשות". גם כאשר לשני התצהירים האחרים טוענת המדינה כי אין כל הצדקה לאפשר את הגשתם, מאחר שחוות הדעת הפסיכיאטרית אינה משכנעת כי ההחלטה שלא להביא עדי הגנה נבעה מחוסר כשירותו הנפשית של המבקש, אלא נראה כי מדובר בהחלטה מושכלת ומקצועית. המדינה מוסיפה כי גם לגופו של עניין אין בארבעת התצהירים כדי לשנות ממסקנתן של הערכאות דלמטה, מאחר שהטענות המועלות בתצהירים אלה היו בפני בתי המשפט דלמטה, ונשללו על בסיס מכלול הראיות שהוצגו לבית המשפט.

5. הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. הסמכות להורות על עריכתו של משפט חוזר קבועה [בסעיף 31 לחוק בתי המשפט](#). סמכות זו נועדה לאזן בין השאיפה לאמת והרצון לתקן טעות שנפלה בהרשעתו של אדם, מחד גיסא, לבין השאיפה לסופיות הדיון, מאידך גיסא (ראו [מ"ח 7929/96 אחמד כוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג \(1\) 529](#), 559-560 (1999) (להלן: עניין כוזלי)). בית משפט זה יורה על עריכתו של משפט חוזר רק

במקרים חריגים, בהם קיים חשש של ממש להרשעתו של אדם חף מפשע. חשש מסוג זה אינו עולה מן הבקשה שלפניי.

טענתו העיקרית של המבקש בענייננו נוגעת לעילה הקבועה [בסעיף 31\(א\)\(2\) לחוק בתי המשפט](#), אשר לפיה יורה בית המשפט על עריכתו של משפט חוזר אם הוצגו בפניו עובדות או ראיות, אשר עשויות לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון. נראה כי טענתו של המבקש בדבר קיומן של ראיות שיכולות להביא לשינוי תוצאת המשפט, נחלקת לשתיים: ראשית, המבקש מתייחס אל חוות הדעת הפסיכיאטרית עצמה כאל ראיה חדשה, מאחר שמצבו הנפשי בעת שהתנהל המשפט לא היה ידוע לו עד לאחרונה; שנית, לטענת המבקש, קיימות ראיות שונות אשר לא הוצגו במשפטו בשל מצבו הנפשי האמור, ואשר יש בהן כדי להביא לשינוי תוצאות משפטו.

אין בידי לקבל את טענתו של המבקש בדבר התקיימות העילה הקבועה [בסעיף 31\(א\)\(2\) לחוק בתי המשפט](#), על שני רבדיה. על-מנת להיכנס בגדרה של העילה [שבסעיף 31\(א\)\(2\)](#) האמור אין די בעצם קיומה של ראיה נוספת, אלא נדרש כי בית המשפט ישתכנע שאותה ראיה נוספת הינה בעלת משקל סגולי שיש בו להביא לשינוי תוצאת המשפט לטובת הנידון (ראו: [מ"ח 6148/95 עזריה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא \(2\) 358, 334 \(1997\)](#); [מ"ח 10392/02 עמיאל נ' מדינת ישראל, פ"ד נז \(2\) 297, 307 \(2003\)](#); עניין כחלי, בעמ' 561). בענייננו דרישה זו אינה מתקיימת.

6. ראשית, חוות הדעת הפסיכיאטרית, אשר עליה מבסס המבקש את בקשתו למשפט חוזר, על פניה אינה משכנעת. חוות הדעת נכתבה ביוני 2006, יותר משנים-עשרה שנים לאחר אירוע קריסת הגשר, וכמעט שמונה שנים לאחר שנפתח המשפט נגד המבקש. חוות הדעת נערכה על סמך שתי פגישות שנערכו בין פרופ' לוי ובין המבקש במהלך חודש פברואר 2006, והיא מבוססת כולה על מידע שמסר המבקש עצמו בדבר תחושותיו והתנהגותו לאחר קריסת הגשר ובעת חקירתו במשטרה. המבקש אינו טוען כי בעקבות קריסת הגשר או במהלך חקירת המשטרה פנה לקבל טיפול נפשי כלשהו או כי אובחן באותה עת כלוקה בבעיות נפשיות. בנסיבות אלה, משקלה של חוות דעת פסיכיאטרית, המתיימרת לתאר בדיעבד את מצבו הנפשי של המבקש לפני שנים רבות, בהתבסס על תיאוריו שלו, הינו נמוך ביותר. זאת ועוד; כאמור, על בסיס טענתו בדבר מצבו הנפשי בעת המשפט, מנסה המבקש לשכנע כי קיימת הצדקה לאפשר לו לקיים פרשת הגנה. כזכור, אותה מטרה ניסה המבקש להשיג בעבר באמצעות טענה של ייצוג לקוי, טענה אשר כבר

נדונה ונדחתה על ידי הערכאות דלמטה. קשה שלא לקבל את הרושם כי משהבין המבקש, לאחר מתן הכרעת הדין של בית משפט השלום, כי קו ההגנה בו בחר כשל, חיפש דרך לערוך "מקצה שיפורים" לקו הגנה זה. משכשלו מאמציו להשיג תוצאה זו באמצעות טענה של כשל בייצוג, פנה לנסות להשיג את מטרתו באמצעות הטענה בדבר מצבו הנפשי. גם בהשתלשלות עניינים זו יש כדי להחליש את משקלה של חוות הדעת.

למעלה מן הצורך יצויין, כי אף לו היינו מניחים שמסקנותיה של חוות הדעת הפסיכיאטרית הינן נכונות, נראה שאין בהן כדי להצדיק עריכתו של משפט חוזר. על פי חוות הדעת של פרופ' לוי, בעקבות אירוע קריסת הגשר לקה המבקש ב"הפרעת הסתגלות נכרת וממושכת; בעלת רכיבים חרדתיים ופוסט טראומטיים בולטים". לטענת המבקש, מצבו הנפשי, כפי שמתואר בחוות הדעת, עולה כדי חוסר יכולת לעמוד בדין, בהתאם [לסעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי](#). סעיף זה מורה כי ככלל, הליך משפטי המתנהל נגד מי שבית משפט קבע כי אין הוא מסוגל לעמוד לדין יופסק. על פי ההלכה שנקבעה בבית משפט זה, על מנת שנאשם יבוא בגדרי [סעיף 170](#) האמור, נדרשים להתקיים שני תנאים מצטברים: האחד, כי ייקבע שהנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין, והשני, כי חוסר מסוגלות זה נובע מעובדת היותו של הנאשם חולה נפש או שהוכר כמפגר (ראו [ע"פ 3230/05 גולה נ' מדינת ישראל \(טרם פורסם, 22.1.2007\)](#), בפסקה 10 לפסק הדין). בענייננו נראה כי המבקש כלל אינו עובר את משוכת התנאי הראשון, היינו כי לא היה מסוגל לעמוד לדין. כפי שציינה המדינה בתשובתה, אמירותיו של המבקש בהודעותיו במשטרה הינן קוהרנטיות, ברורות ונחרצות, ולא עולה מהן כל אינדיקציה לבלבול או לאובדן יכולת הבנה ושיפוט. גם העובדה שהחלטה שלא לנהל פרשת הגנה היתה החלטה משותפת לששת הנאשמים מדגישה את היותה החלטה מושכלת ומיודעת, ולא החלטה שנבעה ממצוקה נפשית. אף העובדה שהמבקש הוסיף וניהל הליכים משפטיים שונים גם לאחר הרשעתו, עמד על חפזו ונקט בקווי הגנה שונים שעשויים היו לדעתו לסייע לו, מחזקת את הרושם כי המבקש היה מודע לסובב אותו ומסוגל לקבל החלטות מושכלות. משקבענו כי המבקש לא הראה שלא היה כשיר לעמוד לדין, אף בהנחה שמסקנותיה של חוות הדעת נכונות, הרי שאין די בעצם קיומו של קושי נפשי כלשהו כדי להצדיק את עריכתו של משפט חוזר. המבקש היה מיוצג בהליך המשפטי, וטענתו בדבר כשל בייצוג נדחתה. החלטת המבקש שלא לנהל פרשת הגנה היתה החלטה משפטית מושכלת, אף אם בדיעבד התברר כי לא היה בהחלטה זו כדי להשיג את התוצאה המקווה. בנסיבות אלה, חוות הדעת הפסיכיאטרית אינה מקימה טעם לקיום משפט חוזר.

7. יתרה מכך; כאמור, טענתו של המבקש הינה כי עקב חוסר כשירותו לעמוד לדין בעת שהתנהל נגדו המשפט, יש לאפשר לו כעת להגיש ראיות נוספות המצביעות על חפותו. בחינתן של הראיות אותן מבקש המבקש להגיש, ואשר לטענתו לא הוצגו במשפט בשל מצבו הנפשי, מובילה אף היא למסקנה כי יש לדחות את הבקשה. זאת, מאחר שאין בראיות אלה כדי להביא לשינוי תוצאות המשפט, כנדרש [בסעיף 31\(א\)\(2\) לחוק בתי המשפט](#). בחינת פסק דינו של בית משפט השלום מעלה כי הרשעתו של המבקש הינה מבוססת ומפורטת וכי היא מושתתת על מכלול הראיות שהוצגו בפני בית המשפט. כך, בית משפט השלום התייחס במסגרת הכרעת דינו לאמור במסמכים שונים הקשורים לפרויקט בניית הגשר, כגון המפרט המיוחד וכתב הכמויות (בו מצויין כי תוכנית הפיגומים תאושר על ידי המפקח) וכן החוזה אשר נחתם בין המבקש ובין מע"צ. כן הסתמך בית המשפט על עדויותיהם של בעלי תפקידים שונים במע"צ, אשר מהן עלה כי על המפקח חלה חובה כללית לוודא שהביצוע כולו תואם לתוכניות, ובכלל זה תוכניות הפיגומים. כאמור, בית משפט השלום הסתמך בהרשעתו גם על אמירות מפלילות של המבקש במסגרת הודעותיו במשטרה. לטענת המבקש אין לייחס משקל להודעותיו אלה, בשל מצבו הנפשי באותה עת. יצויין, כי נראה שאף לו היינו מקבלים את טענת המבקש בעניין זה, עדיין די היה ביתר הראיות אשר היו בפני בית המשפט על מנת להגיע למסקנה אליה הגיע. מכל מקום, משדחינו את טענת המבקש בדבר מצבו הנפשי ובהתחשב בכך שהודעותיו במשטרה אינן משקפות את טענתו בדבר חוסר יכולת להבחין בין דמיון למציאות, הרי שהודעותיו אלה מהוות כדין חלק ממכלול הראיות אשר הביאו להרשעתו, ואשר למולן יש לבחון את הראיות אליהן מפנה המבקש בבקשתו הנוכחית. במסגרת זו, מפנה המבקש למפרט הכללי של מע"צ, בו מצויין כי "הקבלן ישא באחריות מלאה ובלעדית ליציבותם [של מתקנים ארעיים]" וכן לארבעה תצהירים אשר בהם נטען כי "קיימת הבחנה ברורה בין פיקוח על הגשר לבין פיקוח על התמיכות". בחינתן של ראיות אלה אל מול מכלול הראיות שעמדו בפני הערכאות דלמטה מביאה למסקנה כי אין בהן כדי לשנות מתוצאות פסק הדין. כבר נקבע בפסיקתנו לא אחת כי על מנת שבית משפט זה יורה על עריכתו של משפט חוזר, עליו להיווכח כי לעובדות או לראיות החדשות יש אמינות לכאורית ומשקל סגולי גבוה מספיק כדי שיצדיקו ביטולו של הליך שנסתיים (ראו [מ"ח 6/84 מאמא נ' מדינת ישראל, פ"ד לח\(3\) 498, 500-501 \(1984\)](#)). כפי שצויין לעיל, שניים מבין ארבעת המצהירים, אשר תצהיריהם צורפו לבקשה, העידו במשפטו של המבקש ונחקרו על ידי בא כוחו. המבקש לא העלה כל טענה באשר לאופן ניהול החקירות על ידי בא כוחו, ואף הצהיר, במסגרת התצהיר שצירף לבקשה לביטול הכרעת דין, כי למעט סוגיית ניהול פרשת ההגנה, עו"ד צנג ייצגו בנאמנות ובמסירות. בנסיבות אלה, מקובלת עלי עמדת המדינה, לפיה אין כל

הצדקה לאפשר למבקש להגיש תצהירים אשר מתיימרים להשלים ולשפר את עדותם של עדים אלה. מכל מקום, אין בתצהירים אלה, אשר ניתנו שנים רבות לאחר מתן פסק דינו של בית משפט השלום, כדי לפגום במשקלן של עדויותיהם של המצהירים במהלך המשפט. גם בשני התצהירים הנוספים ובמפרט הכללי, אליהם מפנה המבקש, אין כדי להביא לשינוי תוצאת המשפט. ויודגש, טענתו של המבקש, אותה הוא מבקש לבסס באמצעות הראיות האמורות, הינה כי לא היתה מוטלת עליו אחריות לפקח על התמוכות. טענה זו נטענה גם בפני הערכאות דלמטה, ונבחנה על ידן בפירוט ובדקדוק. אין בראיות שמצרף המבקש לבקשה כדי לשנות ממסקנתן של הערכאות דלמטה, אשר התבססה על מכלול ראיות רחב ומגוון. כבר נקבע בפסיקתנו כי אין מטרתו של הליך המשפט החוזר לפתוח מחדש טענות שנבחנו בערכאות שיפוטיות קודמות, ואין לאפשר לעשות שימוש בכלי המשפט החוזר על מנת לקיים מעין ערעור נוסף (ראו: [מ"ח 11114/02](#) רגב נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם, 15.1.2003); [מ"ח 8925/00](#) ביטאן נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם, 14.1.2000)).

8. אף טענתו החלופית של המבקש, לפיה מצבו הנפשי לא אפשר לו למצות את יומו בבית המשפט, ומטעם זה קיים חשש ממשי כי נגרם לו עיוות דין, המצדיק עריכת משפט חוזר בהתאם [לסעיף 31\(א\)\(4\) לחוק בתי המשפט](#), אינה יכולה להתקבל. הלכה היא כי על מנת שבית משפט זה יורה על עריכתו של משפט חוזר לפי העילה הקבועה [בסעיף 31\(א\)\(4\)](#), נדרש כי הפגמים אשר נפלו בהליך יהיו כה חמורים ומהותיים, עד כי הובילו להרשעת שווא ([מ"ח 7661/04](#) ברהום נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם, 17.10.2004); [מ"ח 6223/04](#) גולדין נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 13.10.2004)). בנסיבות המקרה שלפני, לא מתקיימים פגמים מעין אלה. כפי שהבהרתי לעיל, חוות הדעת הפסיכיאטרית, עליה מתבסס המבקש בטענתו לעיוות דין, איננה משכנעת, מאחר שניתנה באיחור רב ועל סמך תיאוריו של המבקש בלבד. גם תשובותיו של המבקש בחקירותיו במשטרה וכן ההחלטה המשותפת של ששת הנאשמים שלא לנהל פרשת הגנה מעידים על כך שהתנהלותו של המבקש לאורך משפטו היתה מודעת ומושכלת, ולא נבעה ממצוקות נפשיות כלשהן. משכך, לא מתקיים בענייננו חשש ממשי לעיוות דין.

9. אשר על כן, מסקנתי הינה כי אין כל עילה להורות על קיומו של משפט חוזר. לא הוצגו בפני ראיות או עובדות המצדיקות עריכת משפט חוזר, ולא שוכנעתי כי קיים חשש של ממש כי בהרשעתו נגרם למבקש עיוות דין.

הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ה' בתשרי התשס"ח (17.9.2007).

דורית ביניש 54678313-10028/06

ה נ ש י א ה

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 06100280_N06.doc דו
מרכז מידע, טל' 02-6593666 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה